

Nagyszékelyi Hírmondó

Beszámoló

A képviselő-testület 2020. október 20-án tartotta ülését, kettő határozat hozatalára és egy rendelet alkotására került sor, ebből egy határozat végrehajtásáról és a rendelet kihirdetéséről határidőn belül intézkedtem.

Az 50/2020.(X.20.) Ök. számú határozattal döntött a képviselőtestület arról, hogy a Nagyszékely Községi Önkormányzat kizárólagos tulajdonát képező, Nagyszékely, Petőfi u. 4. szám alatt lévő épületéből 103 m² alapterületet 2020. május 1. napjától 2021. április 30. napjáig havi 30.000 Ft bérleti díjért és a közüzemi számlák kiegyenlítése mellett kiadja Szekeres Gábor János nagyszékelyi lakos részére. A kérelmezőt értesítettem a képviselőtestület döntéséről. A szerződés megkötése folyamatban van.

A testület megalkotta 8/2020.(X.21.) Ök. számú rendeletét az Felsőoktatási Ösztöndíj Pályázat helyi szabályzásáról szóló 2/2001. (I.15.) Ök. rendelet módosításáról. A rendelet határidőn belül kihirdetésre került.

Zárt ülésen az 52/2020.(X.20.) Ök. számú határozattal egy rendkívüli települési támogatás megállapításáról döntött a képviselő-testület. A kérelmezőt egyedi határozattal értesítettem a döntésről.

Az 53/2020.(X.20.) ÖK. számú határozattal 53 kérelmező részére állapított meg a képviselő-testület szociális tűzifa támogatást. Az ügyfeleket egyedi határozattal értesítettem a döntésről. A szociális tűzifa kiszállítását 2020. november 9-én megkezdtük.

Nagyszékely Községi Önkormányzat képviselő-testülete 2020. november 2-án rendkívüli ülést tartott, melyen a „Nagyszékely Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 6/2018.(VIII.22.) önkormányzati rendelet módosítása a településképi rendeletről” című napirendi pontot tárgyalta.

Farkas István megbízott főépítész urat tájékoztattam a képviselő-testület döntéséről, és kértem a település egészének területi védelem alá helyezése és a megküldött egyedi védelem alá helyezendő ingatlanok kidolgozásra.

A Magyar Falu Programhoz benyújtott három pályázatból kettőt pozitívan bírálta el a támogató. A hivatali épületének és a Pincehelyi u. 3. szám alatt álló épületünknek a felújítására benyújtott pályázatot támogatták, az óvodaépület tetőfelújítására benyújtott pályázatot elutasították.

Klubecz Istvánné polgármester

Rendezvénystop és gyerekkuccó

A beálló szünetben igyekszünk tovább csinosítani a művelődési ház épületét. Ehhez kezdetnek már kaptunk is Várkonyi Dóritól egy kanapét a baba-mama sarokba. Köszöni neki ezt a szép gesztust:

Klubecz Istvánné polgármester és Arany Beáta

A művelődési ház november 10-én bezárt. Bizonytalan ideig semmilyen rendezvényt nem lehet megtartani. Számítottunk rá, mégis szomorú, hogy ki kell húzni a programnaptárból az adventi programokat: az iskolások és óvodások műsorát, a vásárt. El kell halasztanunk egy decemberre tervezett koncertet is.

Balogh Istvánnénak

szeretne utólag
boldog születés- és
névnapot kívánni:

Erzsi és Évi

A kormány rendeletei a veszélyhelyzet idején alkalmazandó intézkedésekről

2020. november 11-én lépett életbe a kijárási korlátozásról szóló rendelkezés, mely szerint este 8 óra és reggel 5 óra között csak életvédelmi és igazolt munkaügyben lehet az otthonon kívül tartózkodni.

Az üzletek – a gyógyszertárak és a benzinkutak kivételével – este 7 óráig maradhatnak nyitva.

A maszkviseléssel és távolságtartással kapcsolatos eddigi szabályok továbbra is érvényesek, azzal, hogy a 10.000 főnél nagyobb települések egyes közterületein maszkviselés kötelező.

Minden gyülekezés tilos. Mindennemű rendezvény megtartása tilos, ideértve a kulturális eseményeket, valamint a karácsonyi vásárokat. A vallási közösségek szertartásai a vallási közösség döntése szerint tarthatók meg. (Nagyszékelyben a református istentiszteletek online kerülnek megtartásra. Katolikus mise november 29-én (advent első vasárnapján) 15.30-kor lesz.)

Az egyéni szabadtéri sportok gyakorlása engedélyezett.

Az óvodák és iskolák a 8. osztályig a megszokott rend szerint nyitva tartanak. Az iskolák a középfokú oktatásban digitális munkarendben működnek. Az egyetemek, főiskolák digitális munkarendre tértek át.

Magán- és családi rendezvények 10 fős létszámig tarthatók meg.

Temetés legfeljebb 50 fővel tartható meg. Esküvők lakodalom nélkül tarthatók meg.

November 24-től ismét működik az idősök vásárlási sávja: hétköznap 9 és 11 óra, valamint hétvégén 8 és 10 óra között csak 65 év felettiek tartózkodhatnak élelmiszerboltokban, drogériákban, gyógyszertárakban.

A védelmi intézkedések a járvány lassítását szolgálják. Annak érdekében, hogy a koronavírusos betegek kórházi ellátása továbbra is biztosított legyen, a halasztható műtéteket felfüggesztik, bővül az ellátásba bevont kórházak és a koronavírusos betegek számára fenntartott kórházi ágyak száma.

A rendőrség szigorúan ellenőrzi a szabályok betartását, pénzbírságot szabhat ki, és azokat a helyeket, ahol nem tartják be az előírásokat, bezárja.

A közösségi terjedés megfékezése érdekében továbbra is kerüljük azokat a helyeket, ahol zárt térben sokan vannak, lehetőleg tartsuk a szociális védőtávolságot, gyakran és alaposan mossunk kezet! Akinél hatósági házi karantént rendeltek el, az szigorúan tartsa be! Akinél tünetei vannak, ne menjen közösségbe, hanem maradjon otthon, és telefonon értesítse háziorvosát! (Dr. Csonka Mária telefonszáma: 74/406 653.)

Kiemelten fontos az idősök és a krónikus betegek védelme. Az idősöket is kérjük, hogy fokozottan figyeljenek magukra és az általános óvintézkedések betartására.

Szemfényvesztés

A református templom tornyának felső része újabban vakítóan fénylik. Ez azért van, mert novemberben új fejezet nyílt a templomtorony felújításában: Király Ervin bádogosmester végre nekiláthatott a rézlemezfedés elkészítésének. Az ács munkák sajnos a vártnál lassabban haladnak, mert – ahogy a bontás közben előkerülnek a régi szerkezetek – egyre több elemről derül ki, hogy cserére szorul. A belső tartószerkezet esetében elegendő volt a megerősítés, és néhány faanyag pótlása, de a héjazat alatti deszkázatot tartó ramonádok és az osztópárkányok mindegyikét cserélni kellett eddig. Jelenleg a sisak legszó, legterebélyesebb (szoknyának nevezett) részén folynak ács munkák. A fölötté található hagyma néven nevezett rész már be van deszkázva.

A rézlemezfedés a legszó eresztől fölfelé haladva készülne. Mivel a határidők érdekében kompromisszumot kellett kötni, a mi tornyunk esetében egy közbelső párkánytól, a laterna fölötti legmozgalmasabb tagozattól indult. Ahogy a fotó is mutatja, ez talán a legkomplikáltabb része a toronynak. Fölötté szintén egy szoknya és egy hagyma van,

jóval kisebbek, mint lenti testvéreik, de aki varrt már gyermekruhát, az tudja: nem sokkal kevesebb munka elkészíteni valamit kicsiben, mint nagyban.

A vörösréz ragyogó-vakító fénye nem tart örökké. Néhány hónap kell neki, és az időjárás viszontagságainak hatására elkezd majd oxidálódni. Bemattul, sötétedik, megbarnul. Aki velem együtt a zöld színű toronysisakra esküszik, annak további 20 évet kell várnia a kívánt eredményre. A torony északi oldalán valamivel hamarabb fognak bekövetkezni ezek a változások.

A fedés elkészülte után már csak az állványt kell lebontani, és ismerkedhetünk újra a templomunkkal!

Újabban csak hunyorog a torony felé: *Arany Beáta*

Településrendezési eszközök Nagyszékelyben

2021 decemberéig az önkormányzatok törvényi kötelezettsége a településrendezési eszközök felülvizsgálata, vagy hiányuk esetén azok elkészítése. A felülvizsgálat egyik célja, hogy az eszközök összhangba kerüljenek a magasabb rendű területfejlesztési tervekkel. A másik cél az, hogy helyi pályázatok és fejlesztési célok hatályos jogi keretek között valósulhassanak meg. A megalapozó és alátámasztó dokumentációk a település földrajzi, társadalmi és gazdasági adottságainak elemzését tartalmazzák. Ezen tanulmányokra épül a településfejlesztési koncepció, a fejlesztési stratégia, valamint a településrendezési eszközök.

A *településfejlesztési koncepció* a fejlesztési célokat minimum tíz évre meghatározó dokumentum, a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A település hagyományaira, kulturális, táji és természeti adottságaira építve (és azokat védve) biztosítja, hogy a kitűzött településfejlesztési célok a település fenntartható fejlődését szolgálják. A koncepcióban meghatározott célok megvalósítását szolgáló beavatkozásokat és eszközöket a rendelkezésre álló források ismeretében az *integrált területfejlesztési stratégia* határozza meg.

Településrendezési eszközök:

- A *Településszerkezeti terv*, ami a település fejlesztésének területi irányait határozza meg.
- A *Helyi építési szabályzat* (HÉSZ), amely a helyi építési követelményeket, jogokat és kötelezettségeket jelöli ki. Az önkormányzat képviselő-testülete a Helyi építési szabályzatban a helyi sajátosságok figyelembevételével az OTÉK (országos településrendezési és építési követelmények) előírásait alkalmazza, azonban megállapíthat annál szigorúbb szabályokat is a településképi tervszerű alakítása vagy éppen megőrzése érdekében. Az Építési törvény építésjogi követelményeinek értelmében építési munkát végezni csak a helyi építési szabályzat és szabályozási terv előírásainak megfelelően lehet, így tehát igen fontos, hogy abban az egyes övezetekre vonatkozóan milyen előírásokat határoznak meg.
- A *Településképi arculati kézikönyv* feladata a település sajátos, egyedi arcának és értékeinek bemutatása.
- A *Településképi-védelmi rendelet* szabályok, kötelezettségek összegzése. Helyi védelemmel, egyedi építészeti karakterek szabályozásával foglalkozik.

Nagyszékely természeti és épített adottságait tekintve is különleges település. Több községünkről készített leírás áradozik erről a szerteágazó gazdagságról: a csendről és nyugalomról, ami csak egy zsákfalunak adatik meg; valamint a dombokról, erdőről, horgosokról, löszfalakról, az itt élő növényekről és állatokról. Mindehhez jön még egy kis artézi víz. A bennünket körülvevő épített környezet is egy csoda. Egy még 1989-ben készült felmérés szerint az akkori lakóépületek 50%-a 1900 előtt épült. További 26% 1919-ig, 23 % pedig 1944-ig. Összesen 1% – a felmérésben számba vett 286 lakóépületből 3 darab – épült a második világháború után. Azóta készült egy-két ház, és sokkal több összeomlott; de ez még mindig azt jelenti, hogy a körülöttünk álló épületek nagy többsége 100 év körüli. Amire tekinthetünk úgy is, mint elavult, romos épületek tömkelegére, és úgy is, mint épen maradt emlékek sokaságára. Hogy ez így maradt, abban természetesen nagy szerepe volt a világháborút követő szegénységnek, a német lakosság kitelepítésének, a település zsákfalu voltának, az elvándorlásnak. Tehetősebb településeken új házak épültek, Nagyszékelyben a régi, vert falú lakóépületeket használták, s ha kellett toldozták-foldozták az itt élők. Ezek a lakóházak és építmények egyszerre képviselnek gazdagságot és szegénységet. És akár akarjuk, akár nem, Nagyszékely különleges lesz általuk a magyarországi falvak között.

Ez az egyedülállóság most annak kapcsán került elő, hogy idén Nagyszékelyben is elkészül a *helyi építési szabályzat*, illetve módosul a *településképi védelmről* szóló *rendelet*, melynek része a helyi építészeti védelem.

Helyi építészeti védelem

Építészeti örökségünk több súlycsoportba osztható: nemzetközi, országos és helyi örökség kategóriájába. Az ország kulturális öröksége szempontjából jelentős építészeti örökség, vagyis műemlék a nagyszékelyi református templomegyüttes. *Helyi építészeti örökségnek* az adott település múltja, valamint az ott élt és élő közösség identitása szempontjából meghatározó építészeti örökséget nevezzük. Lehet ez lakóépület, nyári konyha, gazdasági épület, préház, kerítés, vagy az előbbieknél egy részlete. A helyi védelem tárgyától függően lehet *területi* vagy *egyedi* védelem. A területi védelem általánosságban az utcakép, a település karakterének megőrzésére irányul. Az egyedi védelem a település jellegzetes építészeti arculatát meghatározó építmények egészére, vagy azok részleteire terjed ki. Védelemre bárki javasolhat egy épületet, az ezt követő örökségvédelmi értékvizsgálat alapján az önkormányzat dönt a védelemből vételről. Nagyszékelyben eddig nem került sor épületek helyi védelemből vételére, pedig több is érdemes lenne rá.

A helyi építészeti értékvédelem legfontosabb célja a védett érték megóvása az utókor számára. Vagyis annak jogi eszközökkel történő biztosítása, hogy az értéket képviselő épületrészt ne lehessen elbontani vagy kontroll nélkül átépíteni. Ennek érdekében a helyi értékvédelemmel érintett építészeti elemekre vonatkozóan az eljárási és településképi előírások szigorúbbak, mint védelemmel nem érintett építmények esetében. Általában. Itt Nagyszékelyben a településképi előírások már eleve szavatolnák a településképi való

illeszkedést – ha mindenki betartaná őket. A jelenleg javasolt építészeti iránymutatásokról a Nagyszékely honlapján is megtekinthető *Településképi arcuati kézikönyvben* lehet tájékozódni, de tételeken fel vannak sorolva az ugyanott megtalálható településképi védelemről szóló önkormányzati rendeletben is. Tömör összefoglaló a keretben olvasható.

A rendeleteknek nem megfelelő, már megtörtént átalakításokat nem kell visszaalakítani egyik épület esetében sem, viszont a következő építési tevékenység esetén már a rendeletnek megfelelően kell elvégezni az esetleges változtatásokat.

Nagyszékely belterületén egyszintes, 40-45° közötti hajlásszögű, kontyolt nyeregtetővel ellátott, utcára merőlegesen álló, esetleg hajlított házat lehet építeni. A homlokzat színezésének tekintetében a fehér, törtfehér, világos paszellszínek javasoltak. A tornácok beépítése kerülendő. Tetőfedésre elsősorban az égetett agyagcserép javasolt. Utcafronti homlokzatok nyílászáróinak kialakítása, mérete és aránya a hagyományosan kialakult állapotokhoz kell, hogy igazodjon. Javasolt a falu hangulatába illő, sötét színű, osztott üvegezésű faablak beépítése. Az utcafronton áttört, vagy tömör kerítés létesíthető, maximum 60 cm magas lábazattal.

Építkezés, felújítás során mit és hogyan kell bejelenteni, engedélyeztetni?

Jelenleg egy átlagos nagyszékelyi háztulajdonosnak **nem kell bejelentenie**, ha épületében belső átalakítást, felújítást, korszerűsítést végez (tehát pl. vizesblokkot épít egy meglévő helyiségből); ha külső karbantartó munkálatokat végez (a hatályban lévő előírások szerint cserél héjazatot vagy nyílászárót), vagy kéményt épít. A homlokzat törtfehér színekkel átszínezhető. Nincs bejelentési kötelezettség nem emberi tartózkodásra szolgáló építmény építése, átalakítása, felújítása, valamint bővítése esetén, ha annak mérete az építési tevékenység után sem haladja meg a nettó 100 m³ térfogatot és a 4,5 m gerincmagasságot. Bejelentés nélkül építhető, bővíthető, felújítható növénytermesztésre szolgáló üvegház vagy fóliasátor, valamint 20 m³ légtérrel és a 2,0 m mélységet nem meghaladó (kb. 10 m² alapterületű) pince. Támfal 1,5 m magasságig építhető bejelentés nélkül.

Ha ugyanezek a változtatások egy egyedi helyi védelem alá eső épületen történnek, akkor már településképi bejelentés szükséges. Ez sem komplikált: egy nyomtatvány kitöltése szükséges az önkormányzat felé az építési tevékenységgel érintett ingatlan adatairól és a tervezett tevékenységről. Ugyanez a településképi bejelentés szükséges rendeltetésváltás, illetve reklám elhelyezés okán, nem védett épületek esetében is. Az eljárás során a településképi rendeletnek való megfelelést vizsgálják. A településképi bejelentési eljárást a polgármester folytatja le az önkormányzati főépítész álláspontjára hagyatkozva.

Ha a fentebb említetteken túl merészebb beavatkozást végzünk épületeinken, (bármilyen változtatást a homlokzaton, beleértve a nyílászárók méretét és elhelyezését, vagy az építményhez való toldalék építését), az már **építéshatósági eljárást** is maga után von, melynek kapcsán a járási hivatal jár el a HÉSZ figyelembevételével. Jelenleg 300 m² hasznos alapterület fölötti építmény esetében építési engedélyhez, az alatt (tehát lakóépületeknél) egyszerű bejelentéshez kötött az építési tevékenység. Mindkét esetben szükséges csatolni építészeti-műszaki tervdokumentációt.

Az építéshatósági szempontból bejelentésköteles építési tevékenység esetén még az egyszerű bejelentés előtt kötelező lefolytatni egy *szakmai konzultációt* a településképi megfelelésről. Az ehhez való kérelmet az önkormányzatnál, a polgármesterhez címezve kell benyújtani. A konzultáció szóban és írásban is megtörténhet, de a polgármester vagy a főépítész mindkét esetben írásban rögzíti szakmai javaslatait és nyilatkozatait. Ugyanilyen konzultáció szükséges közterületi kapubeálló építése esetén is.

Helyi egyedi védelemmel érintett épületek esetén építéshatósági szempontból a bejelentésköteles tevékenység már építésiengedély-kötelessé válik. Ezzel párhuzamosan az engedély kiadásához *településképi véleményezési eljárás* szükséges. A kérelmet ez esetben is az önkormányzathoz kell benyújtani a tervdokumentációval együtt. A véleményezés célja annak megállapítása, hogy a tervezett építmény megfelel-e a településképi-védelmi rendeletnek. A rendelet alkalmazása a polgármester joga, de döntéseit főépítész állásfoglalás és javaslat alapján teszi. Helyi egyedi védelem alatt álló épület bontási engedélyt nem kaphat.

Területi védelemmel érintett épületek esetében csak bizonyos építési tevékenységeket érintenek a szigorúbb kötelezettségek, annak függvényében, hogy a védelem az ingatlan mely részét érinti. Az egyedi védelemmel ellentétben a területi védelem nincs bejegyezve a tulajdoni lapon, így itt építéshatósági szempontból általában értelmezhető az egyszerű bejelentés.

Szépülő házak, megújuló örökség

Beszélgetés Ágoston-Papp Gáborral a Népi Építészeti Programról és az egyedi védelemről

Példaértékű, ahogy a Tolna megyei Murgán egy százéves házat kívül-belül felújítottatok. Ennek során rengeteg tapasztalatot szereztél mind a pályázat lebonyolítása, mind az építési, szakmai kérdések területén. Olyannyira, hogy többen is hozzád fordultak, sőt fordulnak ma is néhány jótanácsért. Mivel sikerült ezt elérni?

Azzal, hogy először is sikerrel pályáztunk a helyi védettséggel rendelkező házunk teljes felújításának programjával. Másodszor a felújítás munkája a támogatást ellenőrző szervezet szerint is példás módon történt, amiért a legsikeresebb felújításokat bemutató kiadványban is szerepeltetni fogják. Ennek híre ment az ismerősi körünkben és azon túl is, ismeretlenek is megkerestek tanácsot kérve Tolna, Zala, de még Borsod-Abaúj-Zemplén megyéből is. Így a személyes tapasztalatokon túl is van rálátásom arra, hogy milyen problémákkal kell megküzdenie egy-egy pályázónak.

A lehetőséget látva tavaly egy másik murgai lakos kérte az ingatlanának a védettségét az önkormányzattól, amit a képviselő-testület a szakmai véleményt kikérve azonnal támogatott. A pályázaton is sikerrel szerepelt, a felújításhoz szükséges összes szakvéleményt, tervdokumentációt sikerült elkészítenie a bekerülési összeg 20%-ból. A következő, felújításra vonatkozó kiírásra így már nagy eséllyel tud jelentkezni.

Egy harmadik lakos idén nyújtotta be az igényét, és ha ez így megy még néhány évig, a falu több háza is teljesen megújulhat. Mivel Murgán összesen kb. 45 ház van, ez jelentős előrelépés a falukép szempontjából.

Kinek javasolod az egyéni helyi védettség megszerzését? Kinek javasolod pályázat benyújtását? Mondanál néhány szót a folyamatról?

Mindenkinek javaslom, aki értékeli és büszke a falujának a szépségeire, építészeti emlékeire; szeretné, hogy ezek fennmaradjanak.

De különösen annak, aki szeretné az ingatlanát felújítani, és olyan háza van, ami megfelel a népi építészeti kiírásnak. Nagyszékely különösen szép épületeit ismerve szerintem a legtöbb ház megfelel a kritériumnak. A támogatás nagy előnye, hogy nem utófinanszírozású, nem szükséges sok millió forintot megelőlegezni; a támogatási összeget az elbírálás, szerződéskötés után átutalják. Így csak az önrésszel (a tervezett összköltség 20%-ával) kell rendelkezni.

A pályázat az első két kiírásnál elég egyszerű volt, össze kellett állítani egy szakmai anyagot a felújításról, és mellékelni néhány dokumentációt (építészeti terv, költségvetés). A kiíró tapasztalata az volt, hogy sokan nem megfelelő felkészültséggel és gondossággal végezték a felújítást, ezért némileg szigorították a feltételeket. Jelenleg a felújításhoz több szakértői véleményt kell csatolni annak érdekében, hogy szakmailag megalapozott legyen a felújítás, és a költségeket megfelelően lehessen megbecsülni. Ezek a szakvélemények viszonylag sok pénzbe kerülnek (milliók nagyságrendű egy teljes felújításnál), de erre is lehet pályázni. Jelenleg kétkörösen érdemes pályázni, első körben a felújításhoz szükséges dokumentumok, szakmai anyagok elkészítésére, majd ezek birtokában a felújításra.

Az indulókat mire figyelmeztetnéd? Mik lehetnek a buktatói? Milyen megkötésekkel jár a helyi védettség és/vagy a nyertes pályázat, amit mindenképp megfontolás tárgyává kell tenni?

Ha valaki azzal a szándékkal kezd a házának a felújításába, hogy a védett értékek megmaradjanak, és ehhez ragaszkodik, akkor a pályázatnak a szakmai részével nem lesz gond. Ha azonban a támogatást rosszul használja fel, eltér a vállaltaktól, az értékes építészeti elemeket eltünteti, az azt jelentheti, hogy a támogatást vagy egy részét vissza kell fizetnie.

A másik veszély az az építési vállalkozó(k) kiválasztásában rejlik. Sok olyan vállalkozó van, aki nem járatos a vályogházak felújításában, az általuk alkalmazott anyagok (pl. beton, cementes vakolat) és technológia inkább ártanak az épületnek. De még egy műemlékfelújításban járatos vállalkozóval is „vigyázni kell”, mert az emberei lehet, hogy hajlamosak az egyszerűbb, de technológiailag rossz megoldást választani. A mi házunknál a vállalkozó távollétében az emberei a vakolatba annyi cementet tettek, hogy le kellett veretni velük, és újravakoltatni.

A támogatás előírása elég szigorú az elszámolás formai szabályaival kapcsolatban, több árajánlat volt szükséges, majd szerződést kellett kötni, teljesítési igazolás stb. Mindezeket egy könyvvizsgáló ellenőrzi az elszámoláskor. Így ha formai hibát követ el valaki, máris vissza kell fizetnie a támogatásnak azt a részét, amire a hiba vonatkozik. Pl. előleget kér a vállalkozó anyagra, de erről nem állít ki előlegszámlát. Az elszámoláskor a könyvvizsgáló kérni fogja, de egy évvel később ezt beszerezni elég körülményes, így vissza kell fizetni a pénzt.

A legjobb, ha valaki egy generálkivitelezővel szerződik, aki az anyagokat is beszerzi, és a különböző alvállalkozókat szervezi. Így nem kell a tulajdonosnak több vállalkozóval egyeztetni, veszekedni, ha nem jönnek időben (és általában nem jönnek időben), az anyagokért szaladgálni. Az elszámolás is könnyebb lesz, hiszen kevesebb számlát kell összesítenie. Szempont még, hogy a vállalkozók általában ugyanott szerzik be az építési anyagokat, kedvezményesebb áron, mintha magunk vennénk. Így a munkadíjban is lehet esetleg egy kis engedményt kapni.

A helyi védettség jár bizonyos megkötöttséggel, például a fa nyílászárókat meg kell őrizni, nem lehet műanyagra cserélni, de egy szép régi házhoz nem is illik a műanyag ablak. Igaz, hogy olcsóbb, mint a fa, de ha valaki kap az államtól 20 millió Ft támogatást, cserébe maradnia kell a fa ablaknak, akkor szerintem ez méltányolható elvárás.

Sokan vannak ebben a körben, akik maguk is sok munkafolyamathoz értenek. Ezért és a költségek kímélése miatt kérdés: Hogyan és milyen saját kezűleg elvégzett munkálatok elszámolhatók, egyáltalán van-e erre lehetőség a pályázatban? Esetleg milyen apróságok vannak, amikre a tapasztalataid alapján felhívnád a figyelmet? Hogyan lehet a költségeken csökkenteni, optimálisra tervezni?

A saját munka nem számolható el, csak az ehhez felhasznált anyagok. Ez hátrány, de valószínűleg azért van így, mert ezzel sokan trükköznének. Ez sajnos azokat sújtja, akik becsületesen járnának el.

A legfontosabb, amire figyelni kell, hogy ha többbe kerül a felújítás, mint a tervezett, azt magunknak kell állni, a támogatás nem nő. Mivel a régi épületeknél

biztosan kiderül valami előre nem látható, pluszmunkát jelentő hiba akkor is, ha alaposan felmértük az épület állapotát, érdemes a költségeket magasabbra tervezni kicsit, hogy legyen fedezet ezekre.

És fontos az ingatlan alapos felmérése. Például a kémény régen úgy készült sok helyen, hogy a vályogfalban kialakítottak egy kürtöt, és azt cseréppel elfalazták. Ez a mai előírásoknak nem felel meg. Ha nem tervezi be valaki a kémény cseréjét, az félmillió nagyságrendű pluszköltséget is jelenthet.

Fontos, hogy a vállalkozó is gondosan felmérje a munkát, és ne legyen plusz igénye utólag.

Csökkenteni lehet a költségeket, ha olyan vállalkozót találunk, aki áfamentes. Igaz, ez generálkivitelezőnél ritka, de biztosan vannak olyan munkák, amit nem tud elvállalni, ekkor érdemes olyan vállalkozót keresni, aki áfamentesen tudja a munkájáról a számlát kiállítani. Apró tétel, de ha ezzel sikerül néhány százezer forintot megspórolni, az is számíthat.

Még egy javaslat: mindenről, amiben nem vagyunk biztosak, kérdezzük meg a pályázat kiíróját. Ne legyünk szégyenlősek! Volt olyan hét a pályázat előkészítésekor, amikor kétnaponta felhívtam az illetékes ügyintézőt, hogyha valami nem volt egyértelmű a számomra. A mostani rendszerben mindenkihez rendelnek egy mentort, aki ebben partner, bátran lehet keresni. Az a munkája, hogy segítsen, ezzel élni kell, ha sikeresen akarjuk zárni a pályázatot. Ezt lehet úgy is szervezni, hogy ha többen pályáznak a településen, akkor „összedolgoznak”, megosztják egymással az információkat.

János vitéz

Közel három hete már életben vannak a szigorító intézkedések, és ki tudja, meddig nem lehetnek élő programok a színházakban, kulturális intézményekben. Szinte hihetetlen, hogy október végén egy annyi embert megmozgató előadás lehetett itt nálunk, mint amit a Dérnyé Program biztosított számunkra. Mivel az időjárás már kifejezetten őszi volt, nem jöhetett létre szabadtéri előadás, így (a védőtávolságok betartása miatt) csak korlátozott számú néző tekinthette meg a Petőfi Sándor verses meséjéből készített színdarabot.

Ahogy arról az előző újságban is beszámoltunk, a Dérnyé Program részben azért jött létre, hogy a legkisebb településekre is eljuthassanak profi színházi előadások. Az itt látottak sokunk legmerészebb elképzeléseit is felülmúlták: a 15 színész és a díszletek nemcsak a színpadot, hanem a nézőtér felét is elfoglalták. A színészekkel érkező műszaki személyzet (díszítők, kellékesek, hangosító, világosító) is közel ugyanilyen létszámmal bírt, így valóban profi előadásnak lehetett szemtanúja a maroknyi néző, aki mellettük még befért a nagyterembe. Az előadás szórakoztató volt és látványos, még a kötelező maszkviseletről is meg tudott feledkezni az ember, pedig ez nagy kihívás volt sokunk számára.

A Dérnyé Program keretében több produkciót is megtekinthetünk még a későbbiekben. Sajnos elég korlátozott a száma azon előadásainak, amelyek a mi színpadjainkon megvalósíthatók. Sok előadást – hiába kisebb, mint a János vitéz, – mégsem lehet a mi színpadjainkra szabni a díszletek mérete miatt. Tavasz végén, nyár elején reményeink szerint ismét egy nagyobb produkció érkezik hozzánk, amivel a szabadtéri színpadot szeretnénk majd tesztelni. Hogy mi jön, az még titok, februárra várunk értesítést az újabb előadásokról.

Előtte, március 28-án a felvidéki CSAVAR Színház érkezik hozzánk szintén egy Petőfi darabbal: a Helység kalapácsa című elbeszélő költeménnyel. Ez méretében kisebb produkció lesz, kettő előadóval, így létszámkorlát esetén is több érdeklődő tudja majd megnézni és meghallgatni, mint a Dérnyé Társulat előadását.

Nagyon reméli, hogy addigra újra mehetünk színházba: *Arany Beáta*

Piros cetli

Ahogy tavasszal is, most újra találgatásokra adhat okot a bizonyos házakra kiragasztott piros cédula. Van, aki megrémül: „Hát ide is betört a koronavírus?”

Ez bármikor megeshet. A járványügyi megfigyelés egyik oka valóban lehet az, hogy valakinek pozitív lett a teszteredménye. Volt, és minden bizonnyal lesz is erre példa Nagyszékelyben. Sokkal gyakrabban azonban kontaktszemélyről van szó, azaz olyasvalakiről, aki érintkezett olyan emberrel, akinél néhány napon belül igazolták a koronavírus fertőzést.

Itt járványügyi
megfigyelés alatt álló
személy tartózkodik.

TILOS A BELÉPÉS!

A hatósági személyen kívül másnak tilos a belépés.
A megfigyelés alatt álló személy
hatósági engedély nélkül a lakást
a zárlat feloldása előtt nem hagyhatja el.

§ Ezt a tilalmi lapot csak a hatóság engedélye alapján szabad eltávolítani. Büntetőjogi eljárást von maga után, ha a fentiekben foglaltakat megszegik.

Vagyis bárki, aki emberek között dolgozik (vagy iskolába jár) kerülhet ilyen helyzetbe. Szintén piros cédulát kap az, aki külföldről tért haza. Nekik 10 napig hatósági karanténban, otthon kell tartózkodniuk. Családtagjaiknak megengedett a kijárási, de másnak tilos a házba a belépés. Ezek elég kemény tiltások tudnak lenni egy egészséges embernek. Ne terheljük őket bántó megjegyzésekkel! Figyeljünk egymásra!

Parkosítás

Tavaly több alkalommal is tettünk kísérletet e lap hasábjain arra, hogy a nagyszékelyi kultúrház kertje számára fölöslegessé vált virágokat, bokrokat, facsemetéket kérjünk. A cél a kopár és árnyék nélküli terület szépítése, zöldítése volt. Érkezett is a felhívásra jó néhány bokor és virágtő, aminek köszönhetően idén már nyíló virágoktól pompázhatott az épületek közötti belső udvar, és a színpad melletti domb. De ennyitől még nem lesz árnyék.

Ráadásul a faluba bejáró szarvasok-őzek is garázdálkodtak a területen, szemernyi kétséget sem hagyva afelől, hogy ha parkosítanánk, ők is odajárnának csócsálni a zsenge hajtásokat. Ez sajnos meg is történt néhány bokor esetében. Ezért következő lépésként a területet kerítettük be dróthálóval.

Készült egy helyszínrajz, melyen be lettek jelölve fontosabb igények: hol van szükség árnyékre, hova kell bejutni autóval, hol áll majd rendezvények idején sátor, ugrálóvár, büféskocsi. Hová kerüljenek tehát nagyobb fák, hová kisebb díszcserjék, hol kaphatnak helyet a virágok.

A telepítendő fák és bokrok kiválasztásánál fontos tényező volt, hogy bírják a magas talajvizet, és a Kút völgyben meghúzódó hűvösebb levegőt. A nagyobb fák esetében szempont volt, hogy adjanak árnyat, de évek múlva is

lássunk ki alóluk. Szerettünk volna szemet gyönyörködtető, szép színeket, így az örökzöld növények mellett lesznek olyanok, melyek leveleikkel kápráztatnak el minket, és lesznek különleges virágúak is.

A parkosítás már évek óta esedékes volt. Lényeges szempont volt hát, hogy mielőbb életerős fáink legyenek. A kertészetekben lehet vásárolni több éves, erőteljesebb fákat, ezek ára azonban többszöröse az egy-két éves csemetékének. A település fásítását szívügyének tekintő Kardos Etelka vetette fel ötletként, hogy legyenek örökbefogadói a fáknak. Helyi szervezetek, friss házások, újszülöttek családjai. Vagy bárki.

Egyikünk sem gondolta, hogy ekkora sikere lesz az akciónak. Nemcsak itt élők, de elszármazottak és távolabb lakó Nagyszékely-barátok is jelentkeztek adakozni. Nekik hála, a meghirdetett fák mindegyikéből a legnagyobbat tudtuk vásárolni. A legnagyobb kifejezés itt 6-8 éves, és akár 6-8 méter magas fákat jelent. A kisebb díszfák 3-4 évesek, 2-3 méter magasak. Körülbelül 70

tővet tudtunk venni mindenféle különleges díszcserjéből. A segítség ráadásul nem állt meg a pénzbeli adakozásnál: kaptunk trágyát, komposztot, faoszlopokat és munkaerőt az ültetéshez, ezen kívül érkeztek további cserjék, gyógy- és fűszernövények, valamint virághagymák.

Az utolsó fákat vasárnap reggel, az első kopogósabb fagyok után ültettük el. Most – a rendrakást és tereprendezeit leszámítva – néhány hónapra nyugovóra tér a művház-parkosítás ügye is. Kora tavasszal még el tudunk helyezni néhány bokrot, ezért ha valaki meg szeretne válni egy-egy otthon feleslegessé vált cserjétől, azt mi nagy örömmel telepítjük át a kultúrház kertjébe. Ugyanígy virágtőveket is szívesen fogadunk a tavasz beköszöntével.

Alig várja már, hogy akkor újabb fotókat készíthessen: *Arany Beáta Virág*

Szeretném megköszönni Kardos Etelkának és Arany Beának a művelődési ház kertjének parkosításáért végzett munkájukat. Köszönöm mindenkinek, aki hozzájárult valamilyen módon a kert beültetéséhez:

Klubecz Istvánné polgármester